

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (czwarta izba)

z dnia 16 września 2013 r.*

Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Belgijski, niemiecki, francuski, włoski, niderlandzki i austriacki rynek instalacji sanitarnych do łazienek — Decyzja stwierdzająca naruszenie art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG — Koordynacja podwyżek cen i wymiana mających szczególne znaczenie informacji handlowych — Możliwość przypisania zachowania noszącego znamiona naruszenia — Grzywny — Wytoczne w sprawie obliczania kwoty grzywny z 2006 r. — Waga naruszenia — Współczynniki — Okoliczności łagodzące — Obniżenie kwoty grzywny — Istotna wartość dodana

W sprawie T-408/10

Roca Sanitario SA, z siedzibą w Barcelonie (Hiszpania), reprezentowana przez J. Folguere Crespe oraz M. Merole, adwokatów,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej początkowo przez F. Castilla de la Torre, A. Antoniadis oraz F. Castillę Contrerasa, a następnie przez F. Castilla de la Torre, A. Antoniadis oraz F. Jimena Fernándeza, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot żądanie stwierdzenia nieważności części decyzji Komisji C(2010) 4185 wersja ostateczna z dnia 23 czerwca 2010 r. dotyczącej postępowania przewidzianego w art. 101 TFUE oraz w art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/39092 – instalacje sanitarne do łazienek) oraz tytułem żądania ewentualnego żądanie obniżenia kwoty grzywny nałożonej na skarżącą w tej decyzji,

SĄD (czwarta izba),

w składzie: I. Pelikánová, prezes, K. Jürimäe (sprawozdawca) i M. van der Woude, sędziowie,

sekretarz: J. Palacio González, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 6 marca 2013 r.,

wyduje następujący

* Język postępowania: hiszpański.

Wyrok¹

[...]

Przebieg postępowania i żądania stron

- 29 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 8 września 2010 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.
- 30 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (czwarta izba) postanowił o wszczęciu procedury ustnej i w ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 64 regulaminu postępowania przed Sądem zwrócił się do stron z pytaniami na piśmie. Strony udzieliły odpowiedzi na pytania Sądu w wyznaczonym terminie.
- 31 Wystąpień stron i ich odpowiedzi na ustne pytania Sądu wysłuchano na rozprawie, która odbyła się w dniu 6 marca 2013 r.
- 32 Skarżąca wnosi do Sądu o:
- stwierdzenie częściowej nieważności art. 1, 2 i 4 zaskarżonej decyzji, w zakresie, w jakim artykuły te jej dotyczą;
  - tytułem żądania ewentualnego – obniżenie grzywny nałożonej na skarżącą;
  - obciążenie Komisji kosztami postępowania.
- 33 Komisja wnosi do Sądu o:
- oddalenie skargi;
  - obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

[...]

1. W przedmiocie żądań przedstawionych tytułem ewentualnym, mających na celu obniżenie kwoty grzywny nałożonej na skarżącą

[...]

W przedmiocie argumentu drugiego, dotyczącego każdego obniżenia, w danym wypadku przyznanego spółce zależnej skarżącej

- 189 Skarżąca zwraca się do Sądu o objęcie jej korzyścią każdego obniżenia grzywny w danym przypadku przyznanej jednej z jej spółek zależnych w ramach ich odpowiednich skarg, złożonych w sprawach T-411/10 Laufen Austria przeciwko Komisji i T-412/10 Roca przeciwko Komisji. Jeśli bowiem jej odpowiedzialność wynikałaby, jak twierdzi Komisja w zaskarżonej decyzji, z samego faktu, że stanowi

1 — Przedstawione zostały jedynie te punkty uzasadnienia niniejszego wyroku, których publikację Sąd uznał za wskazaną.

ona jednolite przedsiębiorstwo wraz ze swymi spółkami zależnymi Roca France i Laufen Austria, to należałoby zastosować względem niej przyznane w danym wypadku jej spółce zależnej w ramach skargi przez nią złożonej obniżenie kwoty grzywny nałożonej solidarnie.

- 190 Bez formalnego powoływania się na niedopuszczalność tego argumentu Komisja zasadniczo twierdzi, że skarżąca nie może ograniczyć się do odesłania do argumentów przedstawionych przez jej spółki zależne Roca France i Laufen Austria w ich skargach w celu skorzystania z wszelkiego obniżenia grzywny, jakie w danym wypadku zostałyby im przyznane.
- 191 W odpowiedzi na pytania Sądu zadane na rozprawie odnośnie do wpływu wyroku Trybunału z dnia 22 stycznia 2013 r. w sprawie C-286/11 P Komisja przeciwko Tomkins, na ocenę tego argumentu Komisja dodała, że zgodnie z tym wyrokiem jedynie w sytuacji, gdy spółka dominująca i jej spółka zależna podnoszą w swych odpowiednich skargach takie same zarzuty, Sąd może zastosować obniżenie grzywny przyznanej spółce zależnej również względem spółki dominującej. Z tego wyroku nie wynika natomiast jakakolwiek automatyczne rozciągnięcie na spółkę dominującą obniżenia grzywny przyznanej jej spółce zależnej w ramach skargi złożonej przez tę ostatnią.
- 192 W świetle argumentów stron należy zbadać w pierwszej kolejności dopuszczalność drugiego argumentu podniesionego przez skarżącą na poparcie jej żądań zmierzających do obniżenia kwoty grzywny, zanim zostanie zbadana, w drugiej kolejności, zasadność tego argumentu.

W przedmiocie dopuszczalności drugiego argumentu

- 193 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 21 statutu Trybunału Sprawiedliwości i art. 44 § 1 lit. c) regulaminu postępowania przed Sądem skarga powinna zawierać przedmiot sporu oraz zwięzłe przedstawienie podnoszonych zarzutów.
- 194 Zgodnie z orzecnictwem wskazanie to powinno być wystarczająco jasne i dokładne, by umożliwić stronie pozwanej przygotowanie obrony, a Sądowi wydanie rozstrzygnięcia w przedmiocie skargi. Dotyczy to również każdego z żądań, które należy pogrupować na zarzuty i argumenty, pozwalające zarówno stronie pozwanej, jak i sędziemu na dokonanie na ich podstawie oceny zasadności skargi (wyrok Sądu z dnia 7 lipca 1994 r. w sprawie T-43/92 Dunlop Slazenger przeciwko Komisji, Rec. s. II-441, pkt 183). W konsekwencji aby skarga była dopuszczalna, trzeba, by zasadnicze okoliczności faktyczne i prawne, na których się ona opiera, wynikały, przynajmniej zwięzłe, ale w sposób spójny i zrozumiały, z tekstu samej skargi. W tym względzie wprawdzie poszczególne punkty skargi mogą zostać wsparte lub uzupełnione odesłaniami do poszczególnych fragmentów dokumentów do niej załączonych, jednak ogólne odesłanie do innych dokumentów nie może zastąpić braku istotnych elementów argumentacji prawnej, które zgodnie ze wspomnianymi powyżej przepisami muszą być zawarte w samej skardze (zob. wyrok Sądu z dnia 17 września 2007 r. w sprawie T-201/04 Microsoft przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3601, pkt 94 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 195 W niniejszej sprawie należy stwierdzić, że przedstawiając drugi argument podniesiony na poparcie żądań mających na celu obniżenie kwoty grzywny skarżąca nie ogranicza się, w przeciwieństwie do twierdzenia Komisji, do odesłania do pism przedstawionych przez jej spółki zależne Roca France i Laufen Austria w ramach ich odpowiednich skarg. Wręcz przeciwnie, skarżąca wzmacnia ten argument, podnosząc, że ze względu na to, iż jest ona podmiotem odpowiedzialnym za działania antykonkurencyjne popełnione przez jej spółki zależne z tytułu samego przymiotu spółki dominującej, grzywna nałożona na nią solidarnie stanowi zwyczajne odbicie tej odpowiedzialności solidarnej. W ten sposób skarżąca rozwinęła argumentację, w ramach której twierdzi ona, że może skorzystać z obniżenia grzywny przyznanego w danym wypadku jej spółkom zależnym – z uwagi na jej cechę spółki dominującej i bez wykazywania, na wzór tych spółek, błędu popełnionego przez Komisję przy obliczaniu tej grzywny.

196 W tych okolicznościach należy oddalić argument Komisji, zgodnie z którym drugi argument poniesiony przez skarżącą na poparcie jej żądań mających na celu obniżenie kwoty grzywny jest niedopuszczalny.

W przedmiocie zasadności drugiego argumentu

197 Po pierwsze, należy zauważyć, że mocą wyroku z dnia dzisiejszego w sprawie T-411/10 Laufen Austria przeciwko Komisji Sąd oddalił żądanie spółki Laufen Austria mające na celu obniżenie kwoty grzywny nałożonej na ten podmiot w art. 2 ust. 4 lit. a) i c) zaskarżonej decyzji.

198 W tych okolicznościach drugi argument podniesiony przez skarżącą na poparcie jej żądań mających na celu obniżenie kwoty grzywny należy oddalić jako nieskuteczny, w zakresie, w jakim ma na celu skorzystanie z obniżenia grzywny, które mogłoby w danym wypadku być przyznane spółce Laufen Austria.

199 Po drugie, należy stwierdzić, że mocą wyroku z dnia dzisiejszego wydanego w sprawie T-412/10 Roca przeciwko Komisji Sąd zredukował kwotę grzywny nałożonej solidarnie na spółkę Roca France i na skarżącą na podstawie art. 2 ust. 4 lit. b) zaskarżonej decyzji z powodu błędu popełnionego przez Komisję przy ocenie dowodów przedstawionych przez Roca France w ramach żądania mającego na celu skorzystanie z obniżenia grzywny na podstawie komunikatu z 2002 r. w sprawie współpracy. W tych okolicznościach Sąd, po przyznaniu obniżenia grzywny o 6%, ustalił kwotę grzywny nałożonej w art. 2 ust. 4 lit. b) zaskarżonej decyzji na spółkę Roca France solidarnie ze skarżącą na 6 298 000 EUR.

200 Należy zatem ocenić w świetle argumentów stron, przedstawionych w pkt 189–191 powyżej, czy skarżąca ma prawo – tak jak podnosi – jako spółka dominująca solidarnie odpowiedzialna za zapłatę grzywny, o której mowa w pkt 199 powyżej, do skorzystania z tego samego obniżenia grzywny.

201 W tym względzie należy stwierdzić, że zgodnie z orzecnictwem w sytuacji gdy spółka dominująca nie uczestniczyła fizycznie w kartelu i gdy jej odpowiedzialność jest oparta wyłącznie na uczestnictwie w kartelu jej spółki zależnej, odpowiedzialność spółki dominującej jest jedynie pochodną odpowiedzialności spółki zależnej, ma akcesoryjny względem niej charakter i jest od niej uzależniona (zob. podobnie ww. w pkt 191 wyrok w sprawie Komisja przeciwko Tomkins, pkt 39), i stąd nie może wykroczać poza odpowiedzialność tej ostatniej (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 24 marca 2011 r. w sprawie T-382/06 Tomkins przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1157, pkt 38, potwierdzony w następstwie odwołania ww. w pkt 191 wyrokiem w sprawie Komisja przeciwko Tomkins, pkt 39).

202 W niniejszym przypadku należy przypomnieć, że skarżąca nie uczestniczyła materialnie w stwierdzonym naruszeniu. Ponośi ona bowiem odpowiedzialność z tytułu działań spółki Roca France jako jej spółka dominująca posiadająca całość kapitału zakładowego spółki zależnej.

203 W tych warunkach, skoro jej odpowiedzialność w okolicznościach niniejszej sprawy jest jedynie pochodną odpowiedzialności spółki zależnej, ma akcesoryjny względem niej charakter i jest od niej uzależniona, a więc z tego względu, zgodnie z orzecnictwem przytoczonym w pkt 201 powyżej, nie może wykroczać poza odpowiedzialność tej ostatniej, należy zgodnie z żądaniami skarżącej przychylić się do jej wniosku o skorzystanie z obniżenia grzywny przyznanej spółce Roca France.

204 Wniosek ten nie może zostać podważony argumentami Komisji.

205 Po pierwsze, Komisja, powołując się na wyroki Trybunału z dnia 14 września 1999 r. w sprawie C-310/97 P Komisja przeciwko AssiDomän Kraft Products i in., Rec. s. I-5363, i z dnia 29 marca 2011 r. w sprawach połączonych C-201/09 P i C-216/09 P ArcelorMittal Luxembourg przeciwko Komisji i Komisja przeciwko ArcelorMittal Luxembourg i in., Zb.Orz. s. I-2239, pkt 142), podnosi, że w braku jakiegokolwiek argumentu podniesionego przez skarżącą odnośnie do grzywny nałożonej na

nią solidarnie zaskarżona decyzja nabiera powagi rzeczy osądzonej względem niej, niezależnie od wszelkiego późniejszego obniżenia grzywny w danym wypadku przyznanej jednej z jej spółek zależnych w ramach ich odpowiednich skarg.

206 W tym względzie należy zauważyć, że w wyrokach przytoczonych w pkt 205 powyżej Trybunał orzekł, że jeśli adresat decyzji postanawia wystąpić ze skargą o stwierdzenie nieważności, sąd Unii rozpatruje jedynie te elementy decyzji, które dotyczą tego adresata. Natomiast elementy decyzji, które dotyczą innych adresatów i które nie zostały zaskarżone, nie stanowią przedmiotu sporu podlegającego rozstrzygnięciu przez sąd Unii (ww. w pkt 205 wyroki: w sprawie Komisja przeciwko AssiDomän Kraft Products i in., pkt 53; w sprawach połączonych ArcelorMittal Luxembourg przeciwko Komisji i Komisja przeciwko ArcelorMittal Luxembourg i in., pkt 142).

207 Tymczasem, z jednej strony, należy zauważyć, że to orzecznictwo nie jest odpowiednie w niniejszej sprawie. Dotyczy ono bowiem skutków częściowego stwierdzenia nieważności decyzji. Stąd nie jest ono w stanie podważyć stwierdzenia, zgodnie z którym w przypadku gdy odpowiedzialność spółki dominującej jest czysto pochodna względem odpowiedzialności spółki zależnej, odpowiedzialność tej pierwszej nie może wykraczać poza odpowiedzialność drugiej (zob. podobnie ww. w pkt 191 wyrok w sprawie Komisja przeciwko Tomkins, pkt 46–50). W tych okolicznościach Sąd może zastosować w odniesieniu do spółki dominującej, w ramach skargi wniesionej przez tę spółkę dominującą i w zakresie, w jakim ona o to wnosi, każde obniżenie grzywny przyznane w danym wypadku jej spółce zależnej w następstwie skargi wniesionej przez tę ostatnią.

208 Z drugiej strony, w zakresie, w jakim argument Komisji należy rozumieć w tym znaczeniu, że ma na celu wykazanie, iż przyjmując drugi argument podniesiony przez skarżącą na poparcie żądań zmierzających do obniżenia kwoty grzywny, Sąd orzekałby ultra petita, trzeba przypomnieć – jak stwierdzono w pkt 195 powyżej – że skarżąca w ramach drugiej części żądań mających na celu, tytułem ewentualnym, obniżenie nałożonej na nią grzywny przedstawiła argumentację na poparcie tego argumentu. Zatem to w świetle tej argumentacji, a nie na podstawie zarzutów podniesionych z urzędu, Sąd przyznaje w niniejszym przypadku skarżącej obniżenie grzywny.

209 Po drugie, w odpowiedzi na pytanie zadane ustnie przez Sąd, Komisja zasadniczo podniosła, że rozciągnięcie na spółkę dominującą korzyści wynikającej z przyznanego spółce zależnej w ramach jej skargi obniżenia grzywny jest – jak to wynika z pkt 56 wskazanego w pkt 191 powyżej wyroku w sprawie Komisja przeciwko Tomkins – uzależnione od warunku, że spółka dominująca i jej spółka zależna podniosą w swych odpowiednich skargach takie same zarzuty. Tymczasem w niniejszej sprawie skarżąca nie powołała się na błąd popełniony przez Komisję przy obliczaniu kwoty grzywny nałożonej na skarżącą solidarnie z jej spółkami zależnymi.

210 W tym względzie należy zauważyć, że w pkt 56 wskazanego w pkt 191 powyżej wyroku w sprawie Komisja przeciwko Tomkins, Trybunał potwierdził, że skoro Tomkins plc w swojej skardze nie podniósł błędu popełnionego przy stosowaniu czynnika odstraszaającego, to słusznie, że, podczas gdy w skardze wniesionej przez Pegler Ltd – spółkę zależną Tomkins – Sąd obniżył kwotę grzywny po stwierdzeniu takiego błędu (wyrok Sądu z dnia 24 marca 2011 r. w sprawie T-386/06 Pegler przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1267, pkt 134, 144), Sąd nie rozszerzył korzyści wynikającej z tego obniżenie grzywny na rzecz spółki dominującej w ramach skargi złożonej przez nią.

211 Tymczasem w niniejszej sprawie, chociaż skarżąca nie podniosła żadnego błędu popełnionego przez Komisję przy obliczaniu grzywny nałożonej na nią solidarnie ze spółką Roca France, należy jednak zauważyć, że wbrew okolicznościom, o których mowa w pkt 56 wskazanego w pkt 191 powyżej wyroku w sprawie Komisja przeciwko Tomkins, skarżąca formalnie podniosła argument, poprzez który zwróciła się do Sądu o skorzystanie z wszelkiego obniżenia grzywny przyznanego w danym wypadku jej spółce zależnej. Stąd zatem okoliczności przedstawione w rzeczonym pkt 56 wskazanego w pkt 191 powyżej wyroku w sprawie Komisja przeciwko Tomkins nie mogą być zastosowane w niniejszej sprawie.

- 212 W tych okolicznościach należy przyjąć drugi argument podniesiony przez skarżącą na poparcie jej żądań mających na celu obniżenie kwoty grzywny, w zakresie, w jakim skarżąca wnosi o skorzystanie z obniżenia grzywny przyznanej spółce Roca France.
- 213 Stąd należy obniżyć kwotę grzywny nałożonej w art. 2 ust. 4 lit. b) zaskarżonej decyzji na skarżącą solidarnie ze spółką Roca France o 6%, czyli o 402 000 EUR. Sąd ustala zatem rzeczoną kwotę na 6 298 000 EUR.

[...]

Z powyższych względów

SĄD (czwarta izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Kwota grzywny nałożonej solidarnie na Roca Sanitario SA w art. 2 ust. 4 lit. b) decyzji Komisji C(2010) 4185 wersja ostateczna z dnia 23 czerwca 2010 r. dotyczącej postępowania przewidzianego w art. 101 TFUE oraz w art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/39092 – instalacje sanitarne do łazienek) wynosi 6 298 000 EUR.**
- 2) **W pozostałym zakresie skarga zostaje oddalona.**
- 3) **Komisja Europejska pokrywa, poza własnymi kosztami, jedną trzecią kosztów poniesionych przez spółkę Roca Sanitario.**
- 4) **Roca Sanitario pokrywa dwie trzecie własnych kosztów.**

Pelikánová

Jürimäe

Van der Woude

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 16 września 2013 r.

Podpisy